

Prof. Dr. HAKKI DURSUN YILDIZ'IN HAYATI VE ESERLERİ

Fahamettin Başar

20 yıldan fazla bir süre Fakültemizde öğretim üyesi olarak görev yapan Prof. Dr. Hakkı Dursun Yıldız, 26 Mart 1937 tarihinde Artvin'in Savşat ilçesinin Karaağaç köyünde doğdu. İlkokulu 1951 yılında doğduğu köyde, Ortaokulu 1954'te Savşat'ta, Liseyi 1957 yılında Artvin'de tamamladı. İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümü'nden 1960-1961 öğretim yılında mezun oldu. 30 Eylül 1961'de aynı Fakültenin Ortaçağ Tarihi Kürsüsü'ne Asistan tayin edildi. Prof. Dr. Fikret Işıltan'ın nezaretinde hazırladığı «Halife Mu'tasım Devrinde Abbasi İmparatorluğu» adlı doktora tezi ile 1966 yılında «Doktor» ünvanını aldı. 1 Nisan 1967-31 Mart 1969 tarihleri arasında yedek subay olarak vatanî görevini yerine getirdi. Daha sonra Fransız hükümetinin bursiyeri olarak 30 Haziran 1969-30 Haziran 1970 tarihleri arasında Fransa'da Lyan ve Aix-en-Provence şehirlerinde ilmi araştırmalarda bulundu.

«Samerra Devrinin Sonuna Kadar İslâm Devletinde Türkler» adlı çalışması ile 1972 yılında doçent, «Azerbaycan'da Hüküm Sürmüş Bir Türk Hanedanı : Sâc-Oğulları» isimli takdim tezi ile de 1979 yılında Profesör olan Hakkı Dursun Yıldız, 31 Ağustos 1982 tarihinde Marmara Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi'ne «kurucu dekan» olarak tayin edildi. Kısa sürede öğretim üyesi ve personel kadrosunu oluşturarak eğitimi başlatan Hakkı Dursun Yıldız, 10 yıl içinde birbirinden kıymetli ilim adamlarını bir araya getirerek fakültesinin, ülkenin sayılı ilim yuvası haline gelmesini sağladı. Aralık 1987-Ağustos 1988 tarihleri arasında aynı Üniversitenin Rektör yardımcılığı görevini de yürüten Prof. Dr. Hakkı Dursun Yıldız, 10 yıl dekanlık yaptıktan sonra 1992 yılında Marmara Üniversitesi rektörü seçildi. Ancak ne yazık ki, bu son göre-

vinde iki ay kadar hizmet edebildi. Yakalandığı amansız hastalık, onunun 23 Ekim 1992 Cuma günü aramızdan ayrılmasına sebep oldu. Mekânı cennet olsun.

«Türklerin müslüman olmaları ve İslâma yaptıkları hizmetler» konulu çalışmaları ile tanınan Rektör Prof. Dr. Hakkı Dursun Yıldız'ın vefatı, ilim aleminde ve çevresinde büyük bir üzüntü yarattı. O, şahsiyetli bir ilim adamı, vefakâr bir dost ve ağabey, başarılı bir idareci idi. İnsanlara makam ve mevkilerine bakarak değil insan oldukları için değer verirdi. O, bütün güzel vasıfları kendinde toplamış, dürüst, mert, iyiliksever, çalışkan bir idareci, fazilet sahibi bir ilim adamı idi. Alçak gönüllü olup yetiştirdiği muhiti hiçbir zaman unutmayan samimi bir vatanseverdi. Bize makam ve mevkileri kendi çıkarlarımız için değil, başkalarına hizmet için bir vasıta olarak kullanmamızı öğütlerdi. Türk tarihini çok sever, Türklüğüyle iftihar ederdi.

Marmara Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi'ne kurucu Dekan olarak tayin edilmeden önce 21 yıl Fakültemiz Tarih Bölümü'nde görev yapan Prof. Dr. Hakkı Dursun Yıldız, 1961 yılından itibaren lisans seviyesinde «Osmanlıca», «Ortaçağ Tarihi Bibliyografyası», «İslâm Tarihi» ve «İslâm Medeniyeti Tarihi» derslerini okuttu. Marmara Üniversitesi'ne geçtikten sonra ise, bu derslere ilâve olarak yüksek lisans ve doktora programlarında «İslâm Tarihinin Kaynakları», «İslâm Devlet Teşkilâtı», «İslâm Devletinde İlim Hayatı» ve «Atatürk ve Kültür» isimli dersler veren Prof. Dr. Hakkı Dursun Yıldız, Türk eğitim ordusuna pek çok öğretmen, ilim adamı ve öğretim üyesi yetiştirmiştir.

Üniversitedeki öğretim üyeliği ve idari görevlerinin yanısıra çeşitli kurum ve kuruluşlarda sosyal ve kültürel hizmetlerde bulunan Prof. Dr. Hakkı Dursun Yıldız, Türk Tarih Kurumu'nun aslı ve Yürütme Kurulu üyesi, Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü'nün de aslı üyesi idi. Ayrıca Türk-Arap İncelemeleri Vakfı'nda Mütevelli Heyeti üyesi ve Başkan yardımcısı olarak hizmet etmekteydi. Bu idari, sosyal ve kültürel faaliyetleri yanında bilimsel çalışmalarını da ihmal etmeyen Yıldız, müstakil eserler kaleme aldığı gibi, çeşitli ansiklopedi, dergi ve mecmualarda da ilmi yazılar yazmıştır. İlk makalesini 1963 yılında *Türk Kültürü*'nde neşreden Hakkı Dursun Yıldız, özellikle *İslâm Ansiklopedisi* (Milli Eğitim

Bakanlığı yayını), *Küçük Türk-İslâm Ansiklopedisi* (Milli Eğitim Bakanlığı yayını), *Meydan Larousse* ve *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi* gibi büyük ilmi eserlerde pek çok madde kaleme almış, çeşitli kongre, seminer ve sempozyumların düzenlenmesine de ön-ayak olmuştur. Bu kongrelerden V. Milletlerarası Türkiye Sosyal ve İktisat Tarihi Kongresi (İstanbul 21-25 Ağustos 1989)'nde Kongre başkanlığı, Dünyada Türklük Araştırmaları ve Türkiye Sempozyumu (İstanbul 29-30 Eylül 1986) ile Çağdaş Türk Alfabeleri Sempozyumu (İstanbul 19-21 Kasım 1991)'nda Tertip Heyeti üyeliği yapan Prof. Dr. Hakkı Dursun Yıldız, Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi'nde de Merkez İlim Heyeti üyesi ve İslâm Tarihi ve Medeniyeti İlim Dalı başkanlığını yürütmekteydi. Bu idari görevler dışında II. ve III. Milletlerarası Türkoloji Kongreleri (İstanbul), VIII-X. Türk Tarih Kongreleri (Ankara) ile Kahire'de toplanan Selahaddin Eyyubi Semineri (1987)'nde tebliğler sunmuş, çeşitli Üniversite, Türk Tarih Kurumu, askerî birlikler ve diğer kuruluşlarda konferanslar vermiştir. Ayrıca Çağ Yayınlarının çıkarmış olduğu 14 ciltlik *Doğuştan Günümüze Büyük İslâm Tarihi* (İstanbul 1986-1989) isimli kolektif çalışmanın da redaktörlüğünü yapmıştır.

ESERLERİ

1963

«Dr. Cengiz Orhonlu, *Osmanlı İmparatorluğunda Aşiretleri İskân Teşebbüsü (1691-1696)*, İstanbul 1963, XVI+120 sayfa, 8 harita, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları, No. 998» hk. (Kitap tanıtma), *Türk Kültürü*, I/10 (Ağustos 1963), s. 58-59.

«Roman ve Gerçek», *Türk Kültürü*, I/11 (Eylül 1963), s. 42-45.

«Atatürk ve Türk Köylüsü», *Türk Kültürü*, II/13 (Kasım 1963), s.126-129.

1964

«Dr. Fred Schwarz, *Komünistlerin Söylediklerine İnanılabilir mi?*, Türkiye Ticaret Odaları, Sanayi Odaları ve Ticaret Borsaları Birliği, Ankara 1962, 162 sayfa» hk. (Kitap tanıtma), *Türk Kültürü*, II/15 (Ocak 1964), s. 52-54.

«Türk Kumandanı Afşın», *Türk Kültürü*, II/16 (Şubat 1964), s. 37-39.

«*İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Tarih Dergisi*, cild XIII, sayı 17-18, Edebiyat Fakültesi Matbaası, İstanbul 1963, 292 sayfa, 18 resim, 1 harita» hk. (Kitap tanıtma), *Türk Kültürü* II/17 (Mart 1964), s. 61-63.

«Türk Tarihi ve Liselerimizdeki Tarih Öğretimi», *Türk Kültürü*, II/18 (Nisan 1964), s. 90-93.

«Lin Yutang, *Gizli İsim 'The Secret Name'*, Çeviren Suzan Akpınar, Doğan Kardeş Yayınları, İstanbul 1962, 250 sayfa», hk. (Kitap tanıtma), *Türk Kültürü*, II/19 (Mayıs 1964), s. 97-99.

«Komünizm Milletleri Nasıl Ele Geçiriyor», *Türk Kültürü*, II/21 (Temmuz 1964), s. 17-21.

«Kars'ın Fethi - Kars'ın Fethinin 900. Yıl Dönümü Dolayısıyla», *Türk Kültürü (Kars Armağanı)*, II/22 (Ağustos 1964), s. 152-154.

«Aleksandr Kaznacheev, *Bir Sovyet Sefaretinin İçyüzü, Bir Rus Diplomatının Burma'da Başına Gelenler*, Önsöz, Simon Volin, J. B. Lippinott Company, Philadelphia. Ankara 1963, 148 sayfa» hk. (Kitap tanıtma), *Türk Kültürü*, II/23 (Eylül 1964), s. 56-59

1965

«Abbassiler Devrinde Türk Kumandanları : Boga el-Kebir et-Türki», *Türk Kültürü Araştırmaları*, II/1-2 (Ankara 1965), s. 195-203.

«*İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Tarih Dergisi*, cild XIV, sayı 19, Edebiyat Fakültesi Matbaası, İstanbul 1964, 174 sayfa, 29 resim» hk. (Kitap tanıtma), *Türk Kültürü*, III/28 (Şubat 1965), s. 287-288.

«Tümgeneral Faruk Güventürk, *Komünizm ve Maskeler*, Okat Yayınevi, İstanbul 1965, 160 sayfa, «hk. (Kitap tanıtma), *Türk Kültürü*, III/32 (Haziran 1965), s. 553-555.

«427. Yıldönümü Münasebetiyle Preveze Zaferi, 27-28 Eylül 1538», *Türk Kültürü*, III/36 (Ekim 1965), s. 891-894.

«Türk Tarihi ve Liselerimizdeki Tarih Öğretimi», *Bilgi*, 18 (211/212), s. 13-14.

1966

«Orta Öğretimde Türk Tarihi», *Türk Kültürü*, IV/40 (Şubat 1966), s. 369-372.

«*İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Tarih Dergisi*, cild XV, sayı 20, Edebiyat Fakültesi Matbaası, İstanbul 1965, 191 sayfa, 2 harita, 1 plân, 31 resim, «hk. (Kitap Tanıtma), *Türk Kültürü*, IV/40 (Şubat 1966), s. 435-436.

«Gençlik Teşekkülleri», *Türk Kültürü*, IV/43 (Mayıs 1966), s. 595-597.

«Malazgirt'ten Dumlupınar'a» *Türk Kültürü*, IV/46 (Ağustos 1966), s. 854-856.

1967

«*İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Tarih Dergisi*, cild XVI, sayı 21, Edebiyat Fakültesi Matbaası, İstanbul 1966, 140 sayfa, 3 tablo, 5 resim» hk. (Kitap Tanıtma), *Türk Kültürü*, V/53 (Mart 1967), s. 385-386.

«Cengiz Dağcı, *O Topraklar Bizimdir*, İstanbul 1966, Toker Matbaası, 360 s., «hk. (Kitap tanıtma), *Türk Kültürü*, V/58 (Ağustos 1967), s. 809-812.

1968

«Eğitim ve Öğretimde Milli Kültür», *Pınar*, 8 (6), İstanbul 1968, s. 15-28.

1969

Ahmed Rasim, *Osmanlı Tarihi*, Günümüz Türkçesiyle Neşre Hazırlayan Hakkı Dursun Yıldız, Cumhuriyet Gazetecilik ve Matbaacılık T. A. Ş., İstanbul 1969, 486 s.

«Abbasiler», *Meydan Larousse Büyük Lugat ve Ansiklopedi*, I, İstanbul 1969, s. 11-12.

«Abdülmelik b. Mervan», *Meydan Larousse*, I, İstanbul 1969, s. 36.

«Akaid», *Meydan Larousse*, I, İstanbul 1969, s. 203.

«Ali bin Ebutalip», *Meydan Larousse*, I, İstanbul 1969, s. 314.

«Arabistan», *Meydan Larousse*, I, İstanbul 1969, s. 612.

«Ashap», *Meydan Larousse*, I, İstanbul 1969, s. 718.

«Battal Gazi», *Meydan Larousse*, II, İstanbul 1969, s. 208.

«Berat», *Meydan Larousse*, II, İstanbul 1969, s. 293.

«Bermekiler», *Meydan Larousse*, II, İstanbul 1969, s. 310.

«Tarih Dergisi, Zeit sechrift für gesehichte Band XVI Heft 21» hk. (Kitap tanıtma), *Cult. Turcica*, 3(1), Ankara 1969, s. 158-160.

«Doç. Dr. Bahriye Üçok, *İslâm Tarihi, Emeviler-Abbasiler*», Ankara 1968, 2 harita, 7 resim» hk. (Kitap tanıtma), *Tarih Dergisi*, sayı 23 (Mart 1969), s. 235-237.

1970

«Robert Mantran, *L'Expension Musulman (VII-XIe siecles)*, Presses Universitaires de France, Paris 1969, 334 sayfa, 5 harita, Nouvelle Cho (Histoire et ses problems), serisinden» hk. (Kitap tanıtma), *Tarih Enstitüsü Dergisi*, I, İstanbul 1970, s. 282-285.

1971

«Ord. Prof. Dr. Mükrimin Halil Yınanç ve Eserleri», *İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Tarih Dergisi*, sayı 25 (Mart 1971) s. 189-196.

«Abbasiler Devrinde Türk Kumandanları : Inak et-Türki», *İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Tarih Enstitüsü Dergisi*, sayı 2 (Ekim 1971), İstanbul 1971, s. 51-58.

«Fatımiler», *Meydan Larousse*, IV, İstanbul 1971, s. 535.

«Harun ür-Reşid», *Meydan Larousse*, V, İstanbul 1971, s. 637.

1972

«Medine», *Meydan Larousse*, VIII, İstanbul 1972, s. 512.

«Samanoğulları», *Meydan Larousse*, X, İstanbul 1972, s. 896.

1973

«Talas Savaşı Hakkında Bazı Düşünceler», *Cumhuriyetin 50. Yılına Armağan*, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayını, İstanbul 1973, s. 71-82.

«İstiklâl Harbinin Fikri ve Manevi Temelleri», *Cumhuriyetin 50. Yılına Armağan*, Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü Yayını, Ankara 1973, s. 46-58.

«Olga Pinto, *Feth b. Hâkan*», Neyire Milani ile birlikte tercüme, *Tarih Dergisi*, sayı 27 (Mart 1973), İstanbul 1973, s. 41-58.

«Alparslan ve Malazgirt Zaferi», *Ankara Ticaret Odası Dergisi*, Ankara 1973, s. 3-4.

«Millî Eğitim Bakanlığı ve Dış Ülüelerde İhtisas Yapan Öğrenciler», *Töre*, 4(18), Ankara 1973, s. 30-33.

«Selçuklular», *Meydan Larousse*, XI, İstanbul 1973, s. 137-150.

«Semerkand», *Meydan Larousse*, XI, İstanbul 1973, s. 169-170.

Şah Cihan», *Meydan Larousse*, XI, İstanbul 1973, s. 701-702.

Şeyh Şamil», *Meydan Larousse*, XI, İstanbul 1973, s. 772-773.

1974

«Die geistigen und psychischen Grundlagen des Unabhängigkeitskrieges» hk. (Kitap tanıtma), *Cult Turrica*, 8/10, (1971-1973), Ankara 1974, s. 70-85.

«Abbasiiler Devrinde Türk Kumandanları : el-Afsin Haydar b. Kavus», *Tarih Enstitüsü Dergisi*, sayı 4-5 (Ağustos 1973-1974), İstanbul 1974, s. 1-22.

«Adem», *Küçük Türk İslâm Ansiklopedisi*, I. Fasikül, İstanbul 1974, s. 34-35.

«Ahlat», *Küçük Türk İslâm Ansiklopedisi*, I. Fasikül, İstanbul 1974, s. 37-38.

1976

İslâmiyet ve Türkler, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları, No. 2154, İstanbul 1976, XXXV+203 sayfa.

«Azerbaycan'da Hüküm Sürmüş Bir Türk Hanedanı : Sâc Oğulları, I, Ebu's-Sâc Divdâd b. Yusuf Divdest», *Tarih Dergisi*, sayı 30 (Mart 1976), s. 109-118.

«Mu'tasım'ın Halife Olmasında Türklerin Rolü», *Ord. Prof. Dr. İsmail Hakkı Uzunçarşılı'ya Armağan*, Türk Tarih Kurumu Basımevi, Ankara 1976, s. 19-29.

«Anadolu Selçuklu Devleti», *Türk Dünyası El Kitabı*, Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü Yayını, Ankara 1976, s. 832-837.

1977

«Türklerin İslâm Devleti Hizmetine Girmeleri», *Millî Kültür*, I/3, Ankara 1977, s. 32-38.

1978

«Amr b. el-Âs», *Küçük Türk-İslâm Ansiklopedisi*, 2. Fasikül, İstanbul 1978, s. 111-112.

«Arabistan», *Küçük Türk-İslâm Ansiklopedisi*, 2. Fasikül, İstanbul 1978, s. 129-134.

«Araf», *Küçük Türk-İslâm Ansiklopedisi*, 2. Fasikül, İstanbul 1978, s. 165.

«Arafat», *Küçük Türk-İslâm Ansiklopedisi*, 2. Fasikül, İstanbul 1978, s. 165.

«Kültür Yozlaşmasına Karşı Alınacak Tedbirler», *Yeni Bir Yüzyıla Girerken Türk-İslâm Sentezi Görüşünde Meselelerimiz*, I, Aydınlar Ocağı Yayını, İstanbul 1978, s. 129-132.

1979

Bernard Lewis, *Tarihte Araplar*, Tercüme Hakkı Dursun Yıldız, Edebiyat Fakültesi Basımevi, İstanbul 1979, IX+252 s.

«Azerbaycan'da Hüküm Sürmüş Bir Türk Hanedanı : Sac-Oğulları, III, Ebu'l-Kasım Yusuf», *Tarih Dergisi*, sayı 32 (Mart 1979), s. 29-70.

Azerbaycan'da Hüküm Sürmüş Bir Türk Hanedanı : Sâc-Oğulları, İstanbul 1979.

1981

V. V. Barthold, *Moğol İstilâsına Kadar Türkistan*, Hazırlayan Hakkı Dursun Yıldız, Kervan Yayınları, İstanbul 1981, XXIV+744 s.; 2. Baskı, TTK, Ankara 1990.

«Hicret ve İslâm Tarihindeki Ehemmiyeti», *Kubbealtı Akademi Mecmûası*, Yıl 10, sayı 1 (Ocak 1981), s. 12-18.

«Hazarlar Arasında Müslümanlığın Yayılması», VIII. Türk Tarih Kongresi (Ankara 11-15 Ekim 1976), *Kongreye Sunulan Bildiriler*, II. cilt, Ankara 1981, s. 855-863.

«Abbasiilerde Emirü'l-ümerâliğin Ortaya Çıkışı», *Tarih Enstitüsü Dergisi*, sayı 10-11 (Sene 1979-1980), İstanbul 1981, s. 97-108.

«İslâmiyet ve Türkler», *Diyanet Dergisi (Hicret Özel Sayısı)*, Ankara 1981, s. 285-315.

1982

«Kütahya'nın Tarihçesi», *Kütahya*, Atatürk'ün Doğumunun 100. Yılına Armağan, İstanbul 1981-1982, s. 35-51.

«İstanbul'un Müslümanlar Tarafından Muhasaraları», *Lâle* (Türk-petrol Vakfı yayın organı), Yıl 1, sayı 1, Temmuz 1982, s. 27-32.

«444. Yıldönümü Münasebetiyle Preveze Zaferi (27/28 Eylül 1538)», *Türk Kültürü*, XXI/234 (Ekim 1982), s. 764-767.

«Türklerin İslâm'a Hizmetleri», *Kubbealtı Akademi Mecmûası*, Yıl 11, sayı 4 (Ekim 1982), s. 9-22.

«Bizans Tarihi», *Anadolu Uygarlıkları Ansiklopedisi*, III, Görsel Yayınlar, İstanbul 1982, s. 434-511.

«Anadolu Türk Tarihi (Osmanlı Devleti'nin Kuruluşuna Kadar)», *Anadolu Uygarlıkları Ansiklopedisi*, III-IV, Görsel Yayınlar, İstanbul 1982, s. 566-640.

«Hugh Kennedy, *The Early Abbasid Caliphate*, London 1981, 238 s., 4 harita, 2 şecere cetveli) hk. (Kitap tanıtma), *Tarih Dergisi*, sayı 33 (Mart 1980-81), İstanbul 1982, s. 467-469.

1983

«Türklerin Müslümanlığı Kabûlü», *Kubbealtı Akademi Mecmûası*, Yıl 12, sayı 3 (Temmuz 1983), s. 9-23.

1984

«Anadolu'nun Türkleşmesi», *Kaynaklar*, Sayı 3, İstanbul 1984, s. 13-16.

1985

«10. Yüzyılda Türk-Ermeni Münasebetleri», *Tarih Boyunca Türklerin Ermeni Toplumuna İle İlişkileri*, Atatürk Üniversitesi Yayını, No. 628, Ankara 1985.

«İbn Battuta Seyahatnamesinde Türkiye», *Kaynaklar*, sayı 4, İstanbul 1985, s. 22-27.

1986

Türk Millî Bütünlüğü İçerisinde Doğu Anadolu, (Bir Heyet ile birlikte), Ankara 1986, Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü Yayınları, No. 56, s. 253.

«Ubeydullah b. Ziyad», *İslâm Ansiklopedisi*, XIII, İstanbul 1986, s. 3-4.

«Vâsık Bî'llah», *İslâm Ansiklopedisi*, XIII, İstanbul 1986, s. 217-218.

«Velid I», *İslâm Ansiklopedisi*, XIII, İstanbul 1986, s. 292-297.

«Velid II», *İslâm Ansiklopedisi*, XIII, İstanbul 1986, s. 297-298.

«Yahya b. Halid», *İslâm Ansiklopedisi*, XIII, İstanbul 1986, s. 348-350.

«Yezit b. Abdulmelik», *İslâm Ansiklopedisi*, XIII, İstanbul 1986, s. 409-411.

«Yezid b. Muaviye», *İslâm Ansiklopedisi*, XIII, İstanbul 1986, s. 411-413.

«Yezid b. Mühelleb», *İslâm Ansiklopedisi*, XIII, İstanbul 1986, s. 413-415.

1987

«Fransız Seyyahi Jean Thevenot'un Türkiye Hakkındaki İntibaları», *Türk Dünyası Tarih Dergisi*, sayı 1 (Ocak 1987), s. 43-45.

«Türkistan'da Türk Subayları», *Türk Dünyası Tarih Dergisi*, sayı 2 (Şubat 1987), s. 11-14.

«Kültür Yozlaşmasına Karşı Alınacak Tedbirler», Milliyetçiler IV. İlmî Büyük Kurultayı, *Tebliğler*, İstanbul 1987, s. 95-98.

1988

«Abbasiler Devrinde Urfa ve Çevresi», *Tarihi ve Kültürel Boyutları İçerisinde Şanlıurfa ve GAP Sempozyumu*, *Bildiriler*, İstanbul 1988, s. 78-82.

«Abbâd b. Ziyâd b. Ebû Süfyân», *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, I, İstanbul 1988, s. 13.

«Abbadiler», *DİA*, I, İstanbul 1988, s. 15-16.

«Abbas b. Amr el-Ganevî», *DİA*, I, İstanbul 1988, s. 22.

«Abbas b. Ebu'l-Fütuh», *DİA*, I, İstanbul 1988, s. 23-24.

«Abbas b. Hasan el-Cerveraî», *DİA*, I, İstanbul 1988, s. 25.

«Abbas b. Me'mûn», *DİA*, I, İstanbul 1988, s. 26-27.

«Abbas b. Velid b. Abdülmelik», *DİA*, I, İstanbul 1988, s. 29.

«Abbasiler», *DİA*, I, İstanbul 1988, s. 31-48.

«Abbâsiyye», *DİA*, I, İstanbul 1988, s. 56-57.

«Abdullah b. Hamdan», *DİA*, I, İstanbul 1988, s. 103.

«Abdullah b. Muhammed b. Abdurrahman», *DİA*, I, İstanbul 1988, s. 120.

«Abdullah b. Tahir», *DİA*, I, İstanbul 1988, s. 137-138.

«Abdullah b. Zübeyr b. Avvam», *DİA*, I, İstanbul 1988, s. 145-146.

«Abdurrahman I», *DİA*, I, İstanbul 1988, s. 147-150.

«Abdurrahman II», *DİA*, I, İstanbul 1988, s. 150-152.

«Abdurrahman III», *DİA*, I, İstanbul 1988, s. 152-155.

«Abdülmelik b. Mervan», *DİA*, I, İstanbul 1988, s. 266-270.

«Afşin Haydar b. Kâvus», *DİA*, I, İstanbul 1988, s. 441-442.

1989

Tarih, Lise 1 (Coşkun Alptekin, İlhan Şahin, İdris Bostan ile birlikte), Servet Yayın-Dağıtım, İstanbul 1989.

Tarih, Lise II (Coşkun Alptekin, İlhan Şahin, İdris Bostan ile birlikte), Servet Yayın-Dağıtım, İstanbul 1989.

Tarih, Lise III (Coşkun Alptekin, İlhan Şahin, İdris Bostan ile birlikte), Servet Yayın-Dağıtım, İstanbul 1989.

«Ahmed b. Tolun», *DİA*, II, İstanbul 1989, s. 141-145.

«Ali b. Abdullah b. Abbas», *DİA*, İstanbul 1989, II, s. 380-381.

«Ali b. Muhammed ez-Zenci», *DİA*, II, İstanbul 1989, s. 413-414.

1991

150. Yılında Tanzimat, Yayına Hazırlayan Hakkı Dursun Yıldız, Ankara 1991, Türk Tarih Kurumu Yayınları, VII. Dizi, sayı 142, 598 s.

«Anadolu Beylikleri (Teşkilât ve Kültür)», *DİA*, III, İstanbul 1991, s. 139-141.

«Arabistan (Tarih)», *DİA*, III, İstanbul 1991, s. 252-258.

«Arap (Tarih)», *DİA*, III, İstanbul 1991, s. 272-276.

«Avasım», *DİA*, IV, İstanbul 1991, s. 111-112.

1992

«Artvin : Tarih, Coğrafya, İdari ve Ekonomik Durum, Turizm, Folklor ve Spor», (Fahamettin Başar ile birlikte), *Artvinliler Rehberi*, Ankara 1992, Livaneli Ajans, s. 13-62.

«Meydanı Boş Bulanlar», *Tarih ve Toplum*, sayı 101 (Mayıs 1992), s. 313-315.

«Batiha», *DİA*, IV, İstanbul 1992, s. 195-196.

«Beckem», *DİA*, IV, İstanbul 1992, s. 287-288.

«Berberiler», *DİA*, IV, İstanbul 1992, s. 478-483.

«Bermekiler», *DİA*, IV, İstanbul 1992, s. 517-520.

1993

Millî Tarih, Ortaokul II (Coşkun Alptekin, İlhan Şahin, İdris Bostan ile birlikte), Servet Yayın-Dağıtım, İstanbul 1993.

«Ca'fer b. Yahyá el-Bermeki», *DIA*, VII, İstanbul 1993, s. 4.

«Cüdey' b. Ali», *DIA*, VIII, İstanbul 1993, s. 106.

«Cüneyd el-Mürri», *DIA*, VIII, İstanbul 1993, s. 122-123.

«Dahhâk b. Kays», *DIA*, VIII, İstanbul 1993, s. 409-410.